

Kennispaper 5

De termen schilder-, saus- of behangklaar nader beschouwd

maart 2025

Inleiding

Binnen de bouw- en afbouwsector worden de termen “schilderklaar,” “susklaar,” en “behangklaar” vaak gebruikt om het afwerkingsniveau van oppervlakken te duiden. Hoewel deze termen historisch gegroeid zijn en breed worden toegepast, blijken ze in de praktijk vaak voor misverstanden en discussies te zorgen. Dit leidt tot onduidelijkheid over de verwachtingen en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen.

Probleemstelling

De termen “schilderklaar,” “susklaar,” en “behangklaar” zijn niet eenduidig gedefinieerd en worden door verschillende partijen – zoals stukadoors, aannemers, architecten, inkopers en schilders – op eigen wijze geïnterpreteerd. Hierdoor kunnen verkeerde verwachtingen ontstaan bij opdrachtgevers en eindafwerkers. De consument of opdrachtgever verwacht vaak dat de oppervlakken direct geschikt zijn voor eindafwerking zonder verdere bewerking, terwijl de realiteit anders is. Dit leidt tot extra kosten, vertragingen en juridische geschillen.

Particuliere markt

Een uitspraak van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden benadrukte dat de term “susklaar” door de consument mag worden geïnterpreteerd als direct geschikt voor het aanbrengen van muurverf, zonder verdere bewerking. Dit geeft aan dat de stukadoos de verantwoordelijkheid heeft om een zodanig vlakke en egale ondergrond op te leveren dat deze zonder extra schuur- of plamuurwerk geschikt is voor de beoogde eindafwerking. Aansluitend hierop kan ervan uit worden gegaan dat de termen “behangklaar” en “schilderklaar” soortgelijke verwachtingen mogen hebben.

Zakelijke markt

Ons is geen uitspraak bekend waarin deze termen in relatie tot de zakelijke markt worden gedefinieerd. Echter, in de zakelijke markt is algemeen geaccepteerd dat met de termen “susklaar”, “behangklaar” en “schilderklaar” wordt bedoeld dat de ondergrond zodanig vlak en glad is afgewerkt, dat de behanger of schilder met zijn voorbereidende werkzaamheden kan beginnen. Toch merken wij ook hier dat er vaak onduidelijkheid of verwarring is over wie welke bewerking dient uit te voeren. Zowel schilders als behangers dienen de ondergrond te inspecteren en, indien nodig, voorbereidende handelingen uit te voeren zoals schuren, plaatselijk plamuren, alvorens zij aan de uitvoering van het opgedragen werk beginnen. Deze werkzaamheden mogen echter niet dienen om structurele tekortkomingen in de ondergrond te corrigeren. Gronderen (primeren) van de ondergrond is te allen tijde een handeling die door de schilder of behanger moet worden uitgevoerd als voorbereiding.

Oplossing: Duidelijke kwaliteitsniveaus

Om misverstanden te voorkomen, is het raadzaam om de kwaliteit van de ondergrond te specificeren aan de hand van vastgelegde kwaliteitsniveaus. De STABU-standaard 2019, en de aankomende versie 2025, beschrijven verschillende afwerkingsniveaus in detail:

Oppervlaktebeoordelingscriteria Stukadoorswerk binnen: Groepen 0 t/m 6;

Een “schilderklaar” oppervlak moet minimaal worden afgewerkt conform Groep 1;

Een “behangklaar” oppervlak moet minimaal worden afgewerkt conform Groep 3.

TBA Oppervlaktebeoordelingscriteria stukadoorswerk binnen									
Criteria	Groep 0	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6		
Toepassing:	Glad oppervlak, verkregen door het aanbrengen van een één- of meerlaagsysteem, waaraan zeer hoge visuele en functionele eisen worden gesteld en dat naderhand kan worden voorzien van een glanzend (zijde-/hoogglans), handmatig of mechanisch aangebracht, afwerksysteem.	Glad oppervlak waaraan hoge visuele en functionele eisen worden gesteld en dat naderhand kan worden voorzien van een mat afwerksysteem, vinylbehang, een glasvlies versterkt verfsysteem of een fijne sierpleister met een korreldikte tot 1 mm.	Glad oppervlak dat naderhand wordt voorzien van een afwerklaag zoals dikker behang, sierpleister en dergelijke met een korreldikte vanaf 1 mm.	Glad oppervlak met een laagdikte van 0 mm tot maximaal 2 mm, uitgevoerd als filmwerk en dat naderhand kan worden voorzien van een dikker behang, sierpleister en dergelijke met een korreldikte vanaf 2,5 mm.	Gelijkmatig gestructureerd (geschuurd of gespoten) oppervlak met een maximale korreldikte tot 3 mm.	Grof gestructureerd, geschuurd of gespoten oppervlak met een korreldikte groter dan 3 mm.	Glad oppervlak uitgevoerd als plaatselijke reparatie.		
Plaatselijke onregelmatigheden:	Niet toegestaan Proefvlak verplicht (1)	Volgens proefvlak Proefvlak verplicht (1)	Tot maximaal 1 mm toegestaan (3)	Tot maximaal 1 mm toegestaan (3)	Volgens proefvlak (1)	Volgens proefvlak (1)	Tot maximaal 1 mm toegestaan (3). In de aangebrachte dunpleister rondom het gerepareerde oppervlak van beton zijn luchtbelgaten toegestaan tot 4 mm.		
Kleurverschillen:	Toegestaan (2)	Toegestaan (2)	Toegestaan	Toegestaan	Niet toegestaan (4)	Niet toegestaan (4)	Toegestaan		
Vlakheidstolerantie in mm bij een onderlinge afstand tussen de meetpunten van (5):					Geen eisen, volgt oppervlak ondergrond.			Geen eisen, volgt oppervlak ondergrond.	
	0,2 m	0,5	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.			
	0,4 m	1	1	1,5		2			
	1,0 m	1,5	2	3		3			
	2,0 m	2	5	5		5			

Afwerkingsniveaus van Gipskarton- en Gipsvezelplaten Klassen A t/m F

Een “schilderklaar” oppervlak moet minimaal worden afgewerkt conform Klasse B;

Een “behangklaar” oppervlak moet minimaal worden afgewerkt conform Klasse C.

TBA Afwerkingsniveaus van in het werk af te werken gipskarton- en gipsvezelplaten op systeemwanden en -plafonds							
Klasse	A	B	C	D	E	F	
Afwerkingsniveau.	Glad oppervlak voor zeer hoge visuele eisen.	Glad oppervlak voor normale visuele eisen.	Egaal oppervlak voor normale visuele eisen.	Egaal oppervlak.	Afgevoegd oppervlak.	Niet afgevoegd oppervlak.	
Visuele eisen van het oppervlak.	Hoogste kwaliteit. Nagenoeg geen oneffenheden en groeven zichtbaar onder direct licht. Onder strijklicht blijven zichtbare banen en oneffenheden < 1 mm mogelijk.	Hoge eisen. Holle voegen niet toegestaan. Beperkte oneffenheden en groeven onder direct licht zichtbaar. Onder strijklicht kunnen banen en oneffenheden zichtbaar zijn.	Normale eisen.	Minimale eisen. Oneffenheden en bewerkingsgroeven ≤ 1 mm zijn toegestaan.	Geen eisen.	Geen eisen.	
Bewerkingseisen van oppervlak en voegen.	Voegen en schroefgaten gevuld en oppervlak volledig gefilmd met een laagdikte van ca. 1 mm.	Voegen en schroefgaten gevuld en gefinisht (C) en geschuurd om een nauwelijks voelbare, vloeiende overgang naar het plaatoppervlak te krijgen.	Voegen en schroefgaten gevuld en gefinisht om een vloeiende overgang naar het plaatoppervlak te krijgen.	Voegen en schroefgaten gevuld om een vlakke overgang naar het plaatoppervlak te krijgen.	Voegen en schroefgaten gevuld met een geschikte voegenvuller.	N.v.t.	
Toepassingsgebied.	Gladde, (zijde)glanzende wandbekledingen zoals metallic- en/of vinylbehang. (Zijde)glanzende verfsystemen en hoogwaardige dunne glanspleistersystemen.	Geschikt voor dunne en lichtgekleurde afwerkingen van behang, textiel en fijn gestructureerde afwerking, zoals (spuit)pleisters met korrelgrootte ≤ 1 mm. Gematteerde verfsystemen.	Geschikt voor zwaar vinylbehang of middelgroot gestructureerde afwerking zoals glasvezelvlies met grove structuur en (spuit)pleisters met korrelgrootte van 1 t/m 3 mm.	Geschikt voor grof gestructureerde afwerking zoals (spuit)pleisters met korrelgrootte > 3 mm, bouwbehang.	Uitsluitend geschikt voor functionele toepassingen, zoals voor stabiliteit, brandwerendheid of geluidsisolatie. Tegewerk op gipsvezelplaat. Stucwerk.	Geschikt voor tegelwerk op gipskartonplaat, betimmeringen, Stucwerk op stucplaat. Tusselijke constructies e.d.	
Vlakheidstoleranties in mm bij een onderlinge afstand tussen de meetpunten van:	0,4 m	< 1	< 1,5	< 2	N.v.t.	N.v.t.	
	1 m	1,5	3	3	3	3	
	2 m	2	4	4	4	4	
Vlakheidstoleranties van een hoek in mm bij een onderlinge afstand tussen de meetpunten van:	0,4 m	1,5	2	3	4	N.v.t.	N.v.t.
Te lood staan:	Maximale afwijking: 2 mm/m						
Aanvullende eisen: Indien een wand of plafond door een partij alleen wordt gemonteerd en door een andere partij wordt afgevoegd, dan geldt voor de monterende partij dat vlakheid van zijn wand of plafond moet voldoen aan de toleranties van de 1 m	en 2 m afstanden van het oorspronkelijk overeengekomen afwerkingsniveau. Toelichting: Klasse A: Hoogste kwaliteit en daarbij de meest effectieve methode voor een gelijkmatig oppervlak. De kans op	aftekenen van voegen en het doorschijnen van bevestigingsmiddelen wordt door de filmlaag geminimaliseerd, zichtbare oneffenheden kleiner dan 1 mm zijn bij strijklicht niet te vermijden. Klasse B: Hoge kwaliteit waarbij kans op aftekening van de voegen en doorschijnen	van bevestigingsmiddelen aanwezig is. Klasse C: Standaard kwaliteit indien er geen klasse is overeengekomen. Visuele beoordeling Tijdens de beoordeling mag het te controleren oppervlak door geen enkele vorm	van strijklicht worden aangelicht. De visuele beoordeling vindt plaats op een afstand van 1 m van het te beoordelen oppervlak. Houd er rekening mee dat het aangebrachte product handwerk is.	Proefvlak Het is raadzaam vooraf een proefvlak te benoemen als referentie voor het overeengekomen resultaat.		

Door gebruik te maken van deze standaarden, kan vooraf helder worden gecommuniceerd welk kwaliteitsniveau vereist is voor de gewenste eindafwerking.

Advies

Om misverstanden en geschillen te voorkomen, is het cruciaal dat alle betrokken partijen duidelijke afspraken maken over de gewenste kwaliteit. De termen “schilderklaar,” “sausklaar,” en “behangklaar” kunnen worden gebruikt, maar zullen duidelijk moeten worden uitgelegd. Dit kan door te verwijzen naar de criteria van bovengenoemde tabellen, in combinatie met de te verwachten voorbereidende werkzaamheden, zoals hieronder als voorbeeld staat omschreven:

Schilderklaar of sausklaar: Deze oppervlakken zijn in de basis zodanig vlak en glad afgewerkt conform Groep 1 (stukadoorswerk) of Klasse B (Afwerkingsniveaus gipsplaten), dat deze bedoeld zijn om geschilderd te worden. De oppervlakken moeten nog wel worden voorbereid, zoals plaatselijk schuren, plamuren en indien nodig aanbrengen van grondeerlaag (primer).

Behangklaar: Deze oppervlakken zijn in de basis zodanig vlak en glad afgewerkt conform Groep 3 (stukadoorswerk) of Klasse C (Afwerkingsniveaus gipsplaten), dat deze bedoeld zijn om behangen te worden. De oppervlakken moeten nog wel worden voorbereid, zoals plaatselijk schuren, plamuren en indien nodig aanbrengen van grondeerlaag (primer).

Een duidelijke uitleg kan veel discussies voorkomen. Doe hiermee uw voordeel.

Aansprakelijkheid

Stichting Technisch Bureau Afbouw (TBA) en degenen die aan het opstellen van dit document hebben meegewerkt, hebben een zo groot mogelijke zorgvuldigheid betracht bij het samenstellen van dit document. Het kan echter niet worden uitgesloten dat dit document onjuistheden bevat. De gebruiker van dit document aanvaardt daarvoor het risico. Stichting Technisch Bureau Afbouw sluit iedere aansprakelijkheid uit voor schade die mocht voortvloeien uit het gebruik van informatie uit dit product.

Copyright

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, getransformeerd tot software of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opname of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het is toegestaan gegevens uit dit document te citeren mits wordt verwezen naar dit document. De citeertitel voor dit document is: "TBA-kennispaper 5: De termen schilder-, saus- of behangklaar nader beschouwd, maart 2025".

Colofon

Dit is een uitgave van het Technisch Bureau Afbouw. Het TBA is opgericht door de Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven (NOA), FNV en CNV Vakmensen met als doel een goed functionerende en betrouwbare branche. Het TBA geeft betrouwbaar, deskundig en onafhankelijk technisch advies en ontwikkelt normen en richtlijnen om de kwaliteit van de afbouw op een hoger plan te brengen.

Technisch Bureau Afbouw

Afdeling Techniek

Mauritskade 27

2514 HD Den Haag

Telefoon: 070 33 66 500

E-mail: info@tbafbouw.nl

www.tbafbouw.nl